

Høringssvar til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje mv og jernbaneloven

KL takker for muligheden for at afgive bemærkninger til høring af forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven.

Forslaget til lov om ændring af lov om offentlige veje m.v. er mindre relevant for kommunerne, da lovforslaget alene gælder for statslige vej- og jernbaneprojekter. Det synes dog fornuftigt at lempe betingelserne for, hvornår staten efter anmodning skal overtage en hel ejendom – både ved ordinær og fremrykket overtagelse, som beskrevet i forslaget.

Efterfølgende bemærkninger vil alene være gældende for lovforslaget om ekspropriationsprocesloven.

Generelle bemærkninger

Det er positivt, at procesreglerne vedrørende ekspropriation samles i en ekspropriationsproceslov. KL bemærker, at det er vigtigt for kommunerne, at den gældende retstilstand for gennemførelse af kommunale ekspropriationer opretholdes.

Der lægges op til en forenklet klagestruktur, hvilket synes fornuftigt og kan være med til at sikre en mere ensartet behandling af eventuelle klager. Det er dog vigtigt at sikre, at sagsbehandlingstiden ved sager, der indbringes for taksationsmyndigheden, ikke stiger.

Specifikke bemærkninger

KL foreslår, at bestemmelserne i vejlovens §§ 99 og 103 også indskrives i ekspropriationsprocesloven.

Samtidig foreslår KL, at vejlovens § 99 om forberedende undersøgelser medtages i ekspropriationsprocesloven. Det bør ikke kun gælde for statslige ekspropriationer, som det fremgår af lovforslagets § 4:

”Anlægsmyndigheden kan, når der i lovgivningen er hjemmel til at gennemføre ekspropriation efter bestemmelserne i afsnit II, foretage de nødvendige forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser samt arkæologiske forundersøgelser.”

Det bør tilføjes, at bestemmelsen også gælder for kommunale ekspropriationer efter afsnit III.

Dato: 18. november 2025

Sags ID: SAG-2025-04220
Dok. ID: 3638577

E-mail: LAHN@kl.dk
Direkte: 3370 3343

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 2

KL bemærker, at vejlovens § 103 om erstatningens fastsættelse også bør medtages i ekspropriationsprocesloven. Det giver ikke overblik over reglerne, at denne bestemmelse står tilbage i vejloven.

Høringssvaret afgives med forbehold for politisk behandling i KL.

Med venlig hilsen

Lars Hedegaard Nielsen
Chefkonsulent

Dato: 18. november 2025

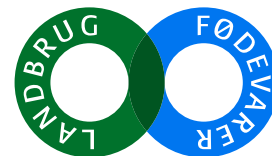
Sags ID: SAG-2025-04220
Dok. ID: 3638577

E-mail: LAHN@kl.dk
Direkte: 3370 3343

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

Dato 17. november 2025
Side 1 af 2

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Agro Food Park 15
DK 8200 Aarhus N

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27F
1220 København K
Sendt pr. mail til nkfa@trm.dk og trm@trm.dk
j.nr. 2021-792

Høringssvar til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven (Bedre borgerbeskyttelse ved fremrykket overtagelse og ekspropriation samt konsekvensændringer i lyset af ny ekspropriationsproceslov)

Landbrug & Fødevarer har den 13. oktober 2025 modtaget Transportministeriets omfattende høringsmateriale om i) forslag til ny ekspropriationsproceslov og ii) forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven. Vi takker for muligheden for at afgive et høringssvar hertil.

Indledningsvis bemærkes, at ekspropriation er indgribende for lodsejerne, navnlig landbruget, der skal lægge jord til flere, større og mere indgribende infrastrukturprojekter på deres ejendomme. Dette påvirker den samlede drift og ejendomsværdi, hvorfor lodsejerinddragelse er afgørende for den gode proces og planlægning af driften med de ændringer, der følger af hel eller delvis ekspropriation.

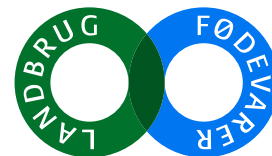
Overordnet set finder vi på den baggrund de foreslåede ændringer i begge lovforslag positive, fordi forenklingen i forslagene har til formål at skabe grundlaget for en mere ensartet ekspropriationsproces samt en hurtigere, mere forudsigelig og gennemsigtig procedure for lodsejerne.

Omkostninger i forbindelse med ekspropriationssagen

Det fremgår af lovforslagets § 43, at

"Ekspropriationskommissioner, taksationskommissioner og taksationsklagenævn kan pålægge anlægsmyndigheden at betale en passende godtgørelse, når en part har haft nødvendige udgifter til sagkyndig bistand."

Landbrug & Fødevarer vil opfordre til, at der tillige indføres hjemmel til godtgørelse for sagkyndig bistand, der også omfatter lodsejerens udgifter til bistand under selve ekspropriationssagen. Herved er godtgørelsen ikke er begrænset til behandling ved taksationsmyndighederne. Behovet for sagkyndig bistand under ekspropriationssagen afviger ikke indholds- eller for så vidt procesmæssigt fra behovet for bistand under en efterfølgende behandling ved taksationsmyndighederne.

Fremrykket ekspropriation

Vi ser med tilfredshed på de mere fleksible og lempeligere regler for fremrykket ekspropriation. Det er dog afgørende, at det tydeliggøres, at muligheden altid kan benyttes, når betingelserne er til stede – uanset de til projektets budget – så lodsejerne ikke oplever, at bestemmelsen bliver styrende af budgetmæssige årsager fremfor det materielle anvendelsesområde for muligheden. Med andre ord vil Landbrug & Fødevarer sikre, at dette forslag ikke er illusorisk i praksis.

-o0o-

Afslutningsvist skal det understreges, at det fortsat er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at ekspropriation altid bør gå hånd i hånd med at søge løsninger ad frivillighedens vej først, evt. indenfor en på forhånd fastsat tidsfrist.

Vi står til rådighed for fortsat drøftelse.

Med venlig hilsen

Benedikte Boisen Rolighed
Chefkonsulent
Erhvervspolitik

Cecilie Bentzen Meinertz
Specialkonsulent
Erhvervsjura

**Praktiserende Landinspektørers
Forening**

**LANDINSPEKTØR
FORENINGEN**

17. november 2025

Til:
Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K
Att.: Nanna Fannikke
nkfa@trm.dk, trm@trm.dk

J.nr. 2021-792

Høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov m.v.

Landinspektørforeningen og Dansk Erhverv (herunder Praktiserende Landinspektørers Forening – PLF) samt de ledende landinspektører hos LE34 m.fl. har modtaget høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven (Bedre borgerbeskyttelse ved fremrykket overtagelse og ekspropriation samt konsekvensændringer i lyset af ny ekspropriationsproceslov) den 13. oktober 2025. Vi vil gerne indledningsvis takke for muligheden for at afgive høringssvar.

Nærværende høringssvar er udarbejdet af en af foreningerne sammensat "høringsgruppe" af landinspektører, der har mange års praktiske erfaringer med både statslige og kommunale ekspropriationer (samme høringssvar stod bag Landinspektørforeningens høringssvar af 22. marts 2021 til tidligere lovforslag udsendt i interessenthøring).

Generelle bemærkninger

Vi har indledningsvis en række opmærksomhedspunkter og generelle bemærkninger om ekspropriationsinstituttet, som vi vil benytte anledningen til at fremføre.

Retssikkerhed

Det vigtigste i processen er de berørtes retssikkerhed, uanset om det handler om de berørte borgere eller den eksproprierende myndighed. Der skal værnes om de eksisterende procedurekrav – som er retten til, som borger at repræsentere sig selv og uden særlige betingelser for, hvordan et krav skal stilles for ekspropriations- eller taksationskommissionen.

Vi noterer os, at der i den nye ekspropriationsproceslov stort set er tale om en videreførelse af de nugældende bestemmelser i vejloven. Det er overordnet positivt, at ekspropriation nu får sin egen lov. Den foreslåede justering af taksationssystemet er vi positive over for – ikke mindst hensigten om at skabe større ensartethed på tværs af landet. Vi vil anbefale, at taksationskommissionerne, som nedsættes, jf. § 6, vil få tilført tilstrækkelige ressourcer til at løfte 1. instansbehandlingen med hensyn til ensartethed og hurtighed i sagsbehandlingen. Vi finder således, at der er behov for at sikre en bedre sekretariatsbistand til de kommunale taksationskommissioner, som er på niveau med den sekretariatsbistand, som Taksationssekretariatet i dag yder til de statslige taksationskommissioner og til de kommunale overtaksationskommissioner. Vi finder, der er behov for, at der i forbindelse med lovforslaget tages konkret stilling til, hvorledes en sådan central sekretariatsbistand til de kommunale taksationskommissioner kan etableres og finansieres¹.

---

¹ Det fremgår af lovbemærkningerne (side 55), at; "I forhold til spørgsmålet om sekretariatsbetjening af taksationskommissionerne på det kommunale område, jf. forslaget afsnit III, er det Transportministeriets opfattelse, at reglerne i den foreslåede ekspropriationsproceslov bør affattes således, at der også – hvis det findes hensigtsmæssigt – vil kunne fastsættes regler om central sekretariatsbetjening af de taksationskommissioner, som i første instans træffer afgørelse om erstatningsfastsættelse i forbindelse med ekspropriation besluttet af en kommunalbestyrelse. Den foreslås på den baggrund at etablere en hjemmel, som kan rumme både en fastholdelse af den gældende ordning og en etablering af en central sekretariatsbetjening." Og på side 107: "For så vidt angår sekretariatsbistand til de kommunale taksationskommissioner vil det blive overvejet, om den nuværende ordning skal opretholdes, eller om sekretariatsbistanden kan tilrettelægges på anden vis, f.eks. ved etablering af central sekretariatsbistand for taksationskommissionerne."

Forslag til formåls- og definitionsparagrafer

Vi anbefaler, at ekspropriationsproceslovens kapitel 1 udvides til også at omfatte en formålsbestemmelse samt definitionsbeskrivelser.

Der bør indføres en formålsparagraf i ekspropriationsprocesloven, hvoraf det fremgår, at det er kommissionens opgave, qua officialprincippet, at sikre borgernes retssikkerhed i processen – og herunder at fastslå, at der fortsat ikke – som udgangspunkt – er særlige procedurekrav for de berørte borgere ved 1. og 2. instansbehandling af ekspropriations- og taksationssager.

Som konkrete punkter til lovens formålsparagraf foreslår vi følgende:

Denne lov skal medvirke til:

- 1) At sikre en effektiv og overskuelig ekspropriationsproces.
- 2) At sikre ligebehandling og retssikkerhed for alle borgere, der berøres af ekspropriation, uanset deres ressourcer og kvalifikationer.
- 3) At sikre at afgørelser om ekspropriation og erstatning træffes i overensstemmelse med anden lovgivning og retspraksis.

For at gøre loven mere brugervenlig anbefaler vi, at der indsættes definitionsbeskrivelser af lovens væsentligste begreber – ex. kommissarius, kommission, taksation, anlægsmyndighed, ledende landinspektør osv.

3. parts ekspropriation

Vi noterer, at lovforslaget desværre ikke forholder sig til de situationer, hvor der skal eksproprieres til fordel for en 3. part, f.eks. et forsyningsselskab. På det kommunale område er lokale forsyningsselskaber afhængige af kommunalbestyrelsens vilje til at medvirke til ekspropriation, og vi oplever store lokale forskelle i denne vilje. Det kan efterlade forsyningsselskaber i en svær forhandlingssituation og reelt medføre, at projekter må opgives eller ændres til en dårligere løsning. Se i øvrigt vores specifikke bemærkninger nedenfor til §§ 27 - 32 om behov for at skelne mellem kommunen som ekspropriationsmyndighed og kommunen som anlægsmyndighed (første afsnit).

Linjebesigtigelse og detailbesigtigelse

Der er en mangeårig praksis ved de statslige ekspropriationer – i hvert fald i Jylland - for at afholde både linjebesigtigelser og detailbesigtigelser ved større strækningsanlæg. Denne opdeling er ikke beskrevet i den gældende statsekspropriationslov, og har heller ikke fundet plads i det nye lovforslag. Vi synes, det vil være hensigtsmæssigt at råde bod på dette. Der er tale om en væsentlig og vigtig del af ekspropriationsprocessen for større statslige strækningsanlæg, og det vil bringe lovgivningen i overensstemmelse med praksis. Det er forvirrende, at der forekommer et forløb, som ikke kan genfindes i loven, og det vil blive lettere for borgerne og andre at forstå processen ved at læse loven. Vi henviser til, at terminologien ”linje anlæg” bl.a. er nævnt i vejledning fra 1986, der er nærmere omtalt nedenfor under vores bemærkninger til lovforslagets § 29 og § 40.

Ekspropriationshjemmel kræver ikke forudgående forsøg på at indgå frivillige aftaler

Der er ofte diskussion om, hvorvidt det er et krav til ekspropriationens lovlighed, at der (for kommunale ekspropriationer) forinden er forsøgt indgået frivillig aftale med de berørte lodsejere. Det er ønskværdigt, hvis ministeriet i forbindelse med lovsaneringen her én gang for alle skar igennem og præciserede, at ekspropriationens lovlighed ikke afhænger af, om der forud har været forsøgt indgået frivillig aftale om indgreb og / eller erstatning. I lovbemærkningerne er det tætteste man kommer det anført i afsnit 3.2.2 (side 35):

”Den foreslåede ekspropriationsproceslov vil derfor – i lighed med de gældende ekspropriationsprocesregler – ikke regulere anlægsmyndighedens og andres planlægning og projektering m.v. af kommende anlæg og den inddragelse af borgere, virksomheder og andre myndigheder, der finder sted i den forbindelse. Som eksempel på sådanne forhold kan nævnes borgermøder og dialog med berørte ejere m.v. og borgere, virksomheder og myndigheder i øvrigt om planlagte projekter og deres nærmere udformning og konsekvenser, herunder partshøringer i forbindelse med eventuelle miljøkonsekvensvurderinger.

Bestemmelsen i den gældende ekspropriationsproceslov om anlægsmyndighedens adgang til at foretage forberedende undersøgelser foreslås dog opretholdt for så vidt angår projekter, hvortil der kan gennemføres ekspropriation efter forslagens afsnit II om ekspropriation ved kommission svarende til anvendelsesområdet for den gældende bestemmelse.”

Man kunne evt. føje til lovbemærkningerne, hvad der ikke står i loven: Det er således ikke i sig selv et krav efter den foreslåede ekspropriationsproceslov, for at opfylde nødvendighedskravet, at anlægsmyndigheden

forud for ekspropriation har forsøgt at indgå forligsmæssig aftale med de berørte parter om indgrebet. Nødvendighedskravet skal vurderes i forhold til hjemmelsgrundlaget.

Mulighed for at få afprøvet erstatning ved taksation ved frivillige aftaler

Vi kan i øvrigt henvise til, at det af Energistyrelsens forslag til lov om ændring af lov om elforsyning og elsikkerhedsloven (fra juni 2025 om hurtigere arealerhvervelse og styrkede borgerrettigheder) bl.a. fremgår af forslag til ny § 34a i lov om elforsyning, at hvis anlægsejer har erhvervet de nødvendige arealer og rettigheder ved aftale, kan uenighed om erstatning herfor påkendes af ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, i stedet for ved voldgift. Vi foreslår, at en tilsvarende bestemmelse indføres i afsnit III, således at erstatningsspørgsmål vedrørende frivillige aftaler vedrørende anlæg omfattet af alle de sektorlove (jf. lovforslaget om konsekvensændringer, som er udsendt i høring samtidig med dette lovforslag), som vil henvise til afsnit III-reglerne, kan indbringes for de kommunale taksationsmyndigheder.

Det vil efter vores opfattelse være en tiltrængt forøgelse af retssikkerheden, at erstatningsspørgsmål for frivillige aftaler kan afprøves ved taksationsmyndighederne. Som det er i dag, kan der ikke indgås frivillige aftaler om indgreb, hvis der ikke kan opnås enighed om erstatningsspørgsmålet. Det vil derfor være et fleksibelt redskab, hvis der kan indgås frivillige aftaler om indgreb, og uenighed om erstatningsspørgsmål kan afgøres af taksationsmyndighederne. På den måde kan anlægsejer komme videre med deres anlægsprojekter, og erstatningsspørgsmål kan afgøres af de myndigheder, som har erfaring og kompetence på dette område, hvilket sikrer højere grad af lighed og retssikkerhed for både borgere og anlægsejere.

Fradrag for fordele

De nuværende regler foreslås optaget i ekspropriationsprocesloven, da mange anlægslove og megen sektorlovgivning med ekspropriationshjemmel henviser til reglerne om fradrag for fordele i § 103, stk. 2, i lov om offentlige veje, som er en indarbejdet del af erstatningspraksis. Det synes derfor uhensigtsmæssigt, at lade lovgrundlaget forblive i vejlovens regler. Transportministeriet har i lovbemærkningerne (afsnit 3.4.1 og 3.4.2) anført, at vurderingen af, at den lovfæstede regel om fradrag for fordele ikke bør fremgå af ekspropriationsprocesloven, primært beror på en betænkning fra 1963. Det er vores opfattelse, at den lovfæstede regel om fradrag for fordele de seneste årtier er blevet et helt centralt erstatningsretligt princip, som oplagt skal fremgå af ekspropriationsprocesloven. Det gælder både for infrastrukturprojekter men også i høj grad for erstatning, der fastsættes ifm. fx kystbeskyttelsesprojekter.

Med det lovforslag om konsekvensændringer, som er udsendt i høring samtidig med nærværende lovforslag, fremgår det fx om kystbeskyttelsesloven, at i lovens § 6, stk. 3, ændres "*finder §§ 98-122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse, idet kommunalbestyrelsen træder i stedet for vejbestyrelsen*" til: "*gælder ekspropriationsproceslovens regler om ekspropriation ved kommunalbestyrelse. §§ 99 og 103 i lov om offentlige veje m.v. finder tilsvarende anvendelse.*" Set i det lys forstår vi ikke Transportministeriets bemærkning i lovbemærkningerne om, at "*Transportministeriet forudsætter, at der ved en senere lejlighed indsættes udtrykkelige bestemmelser i de enkelte love om disse forhold, således at der ikke længere henvises til vejlovens bestemmelser.*" Vi finder, at det er bedre for overblikkets og retssikkerhedens skyld, at reglerne om fradrag for fordele fremgår af ekspropriationsprocesloven fremfor at være spredt i de anlægs- og sektorlove, som indeholder ekspropriationshjemler, idet fradrag for fordele efter vores opfattelse, som nævnt, har karakter af et generelt erstatningsretligt princip snarere end et specifikt princip, som knytter sig til (visse) sektorlove med ekspropriationshjemmel. Hertil kan tilføjes, at Transportministeriet har fundet anledning til at nævne andre generelle erstatningsretlige principper i lovbemærkningerne – i samme afsnit 3.4.1 (side 37) om erstatning for tab af beplantning.

Specifikke bemærkninger

Nedenfor følger vores specifikke bemærkninger til lovforslagets enkelte paragraffer med tilhørende lovbemærkninger.

Vi støtter intentionerne om, at lovens opbygning følger ekspropriations- og taksationsprocessers kronologi, men finder at lovens afsnit I bør betegnes "Anvendelse og myndigheder m.v." (i stedet for "Indledende bestemmelser", og at afsnit VI tilsvarende bør betegnes "Administrative bestemmelser" (i stedet for "Afsluttende bestemmelser").

Bemærkninger til konkrete bestemmelser i udkast til ekspropriationsprocesloven

Vedr. § 3:

Der synes at være en henvisningsfejl i stk. 3, som er affattet således:

"Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder med de fornødne lempelser anvendelse, når en del af en ejendom bliver afskåret, og når der foretages ekspropriation i de i § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, omhandlede tilfælde."

Der bør vel rettelig henvises til § 2, stk. 1, nr. 2 og 3, idet § 3, stk. 1, omhandler afståelse efter § 2, stk. 1, nr. 1.

Vedr. § 4:

Der bør være samme muligheder for at foretage nødvendige forberedende opmålinger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser samt arkæologiske forundersøgelser forud for kommunale ekspropriationer som for statslige ekspropriationer. Der bør således i § 4, stk. 1, 1 pkt. tilføjes "og afsnit III" efter "afsnit II".

Vedr. afsnit III (ekspropriation ved kommunalbestyrelse), §§ 27 - 32:

For at skabe ensartethed i terminologien i afsnit III bør der skelnes mellem kommunen som ekspropriationsmyndighed og kommunen som anlægsmyndighed – i afsnit III kan ekspropriationsmyndigheden og anlægsmyndigheden være to forskellige parter (ofte vil det f.eks. være et forsyningsselskab, et digelaug el.lign. der er anlægsansvarlig, og kommunen er ekspropriationsmyndighed). Kommunen bør således i afsnit III angives ved den korrekte myndighedsrolle i de enkelte paragraffer. I lovbemærkningerne er der i afsnit 3.2.1 (side 32) defineret begrebet "anlægsmyndighed", men den definition ses ikke at forholde sig ikke til den typiske / almindelige situation, hvor et forsyningsselskab, et digelaug el.lign. anmoder kommunalbestyrelsen om at anvende kommunens ekspropriationshjemmel til at eksproprierer til fordel for det pågældende selskab, laug el. lign. Der er ikke forskel på procedurereglerne, når en kommune eksproprierer til fordel for sig selv (fx som vejmyndighed), og når kommunen eksproprierer til fordel for andre – det afgørende er, at formålet med ekspropriationen ligger indenfor ekspropriationshjemlens formål og rækkevidde. Det væsentlige i forhold til ekspropriationsproceslovens afsnit III må være, at det klart fremgår, hvem der er ansvarlig for hvilke processer – om det er kommunen som ekspropriationsmyndighed, kommunen som forvaltningsmyndighed (der fx giver tilladelser eller dispensationer til anlægget), eller kommunen som anlægsmyndighed (den der eksproprieres til fordel for).

Vi gør opmærksom på, at betegnelsen "besigtigelsesforretning" i lovforslagets afsnit III (§§ 27 – 28) efter den beskrevne proces, indhold og fokus er noget væsentligt andet end besigtigelsesforretning i afsnit II for statsekspropriationer, jf. lovforslagets §§ 19 - 20. Det som lovforslaget betegner kommunal besigtigelsesforretning (benævnt åstedsforretning i de gældende kommunale ekspropriationsprocesregler i vejloven), er i princippet en udvidet / avanceret partshøring i marken inden kommunen træffer en ekspropriationsafgørelse, mens en statslig besigtigelsesforretning er en mere overordnet anlægsgennemgang / -godkendelse, hvor kommissionen tager stilling til indenfor hvilke rammer, der efterfølgende kan afholdes ekspropriationsforretning. Kommunale besigtigelsesforretninger er således den eneste proces, hvor de berørte lodsejere får anledning til at tage stilling til anlægsprojektet i forhold til de specifikke forhold på deres ejendomme.

Vi finder, at der ved kommunale ekspropriationer i lighed med bestemmelserne for statslige ekspropriationer bør være mulighed for at undersøge behovet for jordfordeling og medeksproprierer afskårne arealer. Konkret foreslås det således at:

- at bestemmelsen i lovforslagets § 20, stk. 4, om pligt for den statslige anlægsmyndighed til at vurdere behovet for gennemførelse af jordfordeling for at begrænse ulemperne for berørte landbrugsejendomme inden ekspropriationsmateriale udarbejdes, også bør gælde for kommunale projekter og strækningsanlæg (i det omfang landbrugsejendomme gennemskæres).
- at bestemmelserne i lovforslagets § 23, stk. 6 og 7, om mulighed for statslige anlægsmyndigheder til at medeksproprierer afskårne arealer og tillægge disse naboejendomme for at opnå en hensigtsmæssig arrondering, også bør gælde for kommunale anlægsprojekter.

Vedr. § 28:

Vedr. lovforslagets § 28, stk. 3; se nedenfor under § 34.

Vi foreslår, at det i lovforslagets § 28, stk. 4, præciseres, at berørte lodsejere, rettighedshavere m.fl. kan fremkomme med bemærkninger indenfor en frist på 4 uger *efter modtagelse af protokol og evt. erstatningsforslag* fra afholdt besigtigelsesforretning (ekspropriationsforretning, jf. ovenfor), og ikke 4 uger efter afholdelsen af forretningen.

Vedr. § 29:

Det foreslås at tilføje et stk. 4 om pligt til tinglysning af ekspropriationsbeslutningen:

"Stk. 4. Ekspropriationsafgørelsen tinglyses på de berørte ejendomme med prioritet."

Tinglysningsretten stiller krav om, at ekspropriationsafgørelsen er tinglyst på de berørte ejendomme, inden der kan gennemføres matrikulær og tingbogs-mæssig berigtigelse. Det er i øvrigt væsentligt for evt.

interesserede købere, kommende rettigheds- eller panthavere og andre, at der fremgår oplysninger om ekspropriationsafgørelser af tingbogen, indtil berigtigelse er gennemført.

Vi henviser derudover til lovforslagets § 38, stk. 2, hvorefter panthavere og andre rettighedshavere, hvis ret er tinglyst, *inden ekspropriationen er tinglyst*, i prioritetsorden kan kræve erstatningen udbetalt.

Tinglysning af ekspropriationsbeslutning for statslige ekspropriationer er fast indarbejdet praksis og fremgår af vejledning nr. 17080 af 30. juni 1986 vedrørende matrikulær og tinglysningsmæssig berigtigelse af linjeaenlæg² (vejledning til cirkulære nr. 46 af 28. april 1986 om fremme af ekspropriationers berigtigelse).

Vedr. §§ 30 - 31:

Ifølge lovforslagets § 30, stk.1, bør kommunalbestyrelsen give en frist på mindst 4 uger for lodsejers accept af et erstatningsforslag (fremsat i forbindelse med meddelelse af ekspropriationsbeslutning). I efterfølgende § 31, stk. 2, pålægges kommunalbestyrelsen – i det scenarie at sagen har været påklaget - at indbringe sagen for taksationskommissionen senest 4 uger efter klages afgørelse. Dette er en videreførelse af den gældende bestemmelse i vejlovens § 112, stk. 2, og kan være uhensigtsmæssig: Hvordan skal kommunen kunne opfylde førstnævnte "ordensregel" om 4 ugers svarfrist på et erstatningsforslag, når de samtidig er pålagt at indbringe sagen senest 4 uger fra en klages afgørelse. Kommunen har jo ikke tid til at afsøge muligheden for forlig efter klagesagens afgørelse, når de i huj og hast skal indbringe erstatningsspørgsmålet for taksationsmyndighederne. Og følgelig da under ingen omstændigheder mulighed for at give lodsejer 4 ugers betænkningstid på forligstilbuddet. Konkret foreslår vi følgende ændring til § 31, stk. 2 (så der gives 8 uger uanset hvilken situation):

Nu:

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende taksationskommission senest 8 uger efter, at ekspropriationsafgørelsen er meddelt. Er ekspropriationsafgørelsen påklaget, skal indbringelse ske senest 4 uger efter endelig afgørelse i klagesagen.

Forslag:

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indbringe erstatningsspørgsmålet for vedkommende taksationskommission senest 8 uger efter, at ekspropriationsafgørelsen er meddelt, eller efter at eventuel klagesag over ekspropriationsafgørelsen er endeligt afgjort.

Generelt er det vores opfattelse, at der hersker usikkerhed og uklar praksis vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt en klage over ekspropriationsafgørelsens lovlighed har "opsættende virkning" for behandling af spørgsmål om erstatningens størrelse. De klagenævn, der efter sektorlovgivningen skal tage stilling til lovligheden af ekspropriationsafgørelse ved kommunalbestyrelse, tager ofte stilling til, om klagen skal tillægges opsættende virkning i forhold til anlægsarbejderne (for hele eller dele af anlægsprojektet, eller kun for den enkelte ejendom, der har indbragt lovlighedsspørgsmålet). Det pågældende klagenævn har dog ikke kompetence til at afgøre, om den modtagne klage over lovligheden har "opsættende virkning" for taksationsmyndighedens behandling af erstatningsspørgsmålet. Derfor er det i dag op til den pågældende taksationsmyndighed at tage stilling til dette spørgsmål. På den ene side kan det anføres, at det er unødvendigt / uhensigtsmæssigt at tage stilling til erstatningsspørgsmålet, når lovligheden af ekspropriationsindgrebet ikke er afgjort. På den anden side kan det anføres, at det retssikkerhedsmæssigt er uheldigt / uhensigtsmæssigt, at parterne ikke kan få afgjort erstatningsspørgsmålet, så længe lovlighedsspørgsmålet verserer. Det vil efter vores opfattelse være hensigtsmæssigt, hvis der i lovbemærkningerne redegøres for disse forhold³.

Vedr. § 34:

Det er vores forslag, at de foreslåede regler i lovforslaget § 34 også bør gælde for kommunale ekspropriationer (afsnit III). Der opstår ofte behov for at vurdere, om den naboretlige tålegrænse under eller efter anlægsprojekter er overskredet for borgere, der enten har været berørt af ekspropriation, eller er naboer til anlægget uden at være berørt af ekspropriation. Der er ingen forskel på dette i forhold til, om ekspropriationer til anlægget skal følge reglerne i afsnit II eller afsnit III. Som eksempel kan nævnes, at ekspropriation og taksation til Metro i København og skybrudstunneller samme sted følger reglerne for hhv. statslig (afsnit II) og kommunal ekspropriation og taksation (afsnit III), selvom anlæggene i deres omfang, kompleksitet, erstatningsniveau og betydning for de berørte grundejere og naboer er meget sammenlignelige. Derfor

² Følgende fremgår af vejledningen: "Umiddelbart efter afholdelsen af en ekspropriationsforretning sørger kommissarius for en foreløbig tinglysning af ekspropriationsindgrebet på de berørte ejendomme (før-notering). Det sker ved fremsendelse til tinglysningsdommeren af en fortegnelse, der er udfærdiget af den ledende landinspektør."

³ Der kan fx tages udgangspunkt i lovbemærkninger til vejlovens § 112, hvorefter det fremgår, at; "... selvom vejmyndigheden ikke har pligt til at indbringe spørgsmålet for taksationskommissionen, hvis klage over ekspropriationsbeslutningen ikke er afgjort, er der intet til hinder for, at den gør det, selvom der verserer en klagesag, ...".

forekommer det ulogisk, at mulighederne og procedurerne for at få vurderet de naboretlige forhold til disse anlæg ikke er ens. Tilsvarende gælder for behovet for at indgå "projektændringsaftaler", jf. lovforslagets § 34, stk. 5, der således også bør gælde for afsnit III. Den foreslåede affattelse af lovforslagets § 28, stk. 3, ses ikke at give mulighed for - efter kommunalbestyrelsens ekspropriationsbeslutning - at aftale tilsvarende projektændringsaftaler, men behovet herfor er i høj grad til stede for kommunale anlægsprojekter.

Vedr. § 40:

Det er hensigtsmæssigt, at den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse efter anlæggets udførelse gennemføres så hurtigt som muligt ikke mindst af hensyn til borgerne retssikkerhed og opgørelse af endelig erstatning m.m.

Vi noterer os, at der med lovforslaget til den nye ekspropriationsproceslov ikke fastsættes detailbestemmelser med tidsfrister for fx afsigelse af ekspropriations- og taksationskendelser, udbetaling af erstatning, tinglysning af servitutter eller andre forhold, som har mindst lige så stor betydning for retssikkerheden som tidshorisont for matrikulær berigtigelse. Og vi noterer os ligeledes, at den foreslåede tidsfrist på 6 måneder for matrikulær berigtigelse alene gælder for ekspropriation ved kommission (afsnit II), og ikke for ekspropriation ved kommunalbestyrelse (afsnit III), hvilket forekommer modstridende, eftersom matrikulære berigtigelser af kommunale ekspropriationer gennemsnitligt er mindre omfattende og komplicerede end ditto for statslige ekspropriationer.

Det er vores opfattelse, at det er overflødigt / unødvendigt at medtage bestemmelsen i stk. 3 med krav om matrikulær berigtigelse indenfor 6 måneder. De ledende landinspektørers arbejde er, som det også fremgår af lovbemærkningerne, fastlagt i ovennævnte cirkulære og vejledning fra 1986⁴. I mange tilfælde vil berigtigelse indenfor 6 måneder være fuldstændig urealistisk af grunde udenfor de ledende landinspektørers kontrol, dels er anlægsprojekter ofte udbudt i totalentreprise, hvilket kan være medvirkende til at vanskeliggøre anlægsmyndighedens løbende færdigmelding af delstrækninger. Som det fremgår af nedenstående fodnote med uddrag af vejledningen fra 1986, er der allerede dels fastlagt tidsforbrug for processer inden og for opmåling efter anlæg, samt for matrikulær og tingbogs-mæssig berigtigelse, dels fremgår det, at disse tidshorisonter netop er fastsat under hensyntagen til retssikkerheden for de berørte lodsejere (det er fast praksis at anlægsmyndigheder i dialog med de ledende landinspektører fremmer berigtigelse af delstrækninger, hvor berørte lodsejere fx ikke kan komme videre med by- eller erhvervsudvikling eller udstykning). Hvis de gældende tidshorisonter ønskes skærpet, kan dette således gennemføres ved en administrativ opdatering af vejledningen fra 1986 uden lovændring. Under alle omstændigheder kræver en skærpelse af tidshorisonten for opmåling efter anlæg og efterfølgende matrikulær og tingbogs-mæssig berigtigelse et tæt samarbejde mellem anlægsmyndighed og de ledende landinspektører. Det er vores opfattelse, at der i praksis foregår et sådant tæt, løbende og effektivt samarbejde mellem (de statslige) anlægsmyndigheder og de ledende landinspektører om fremme af berigtigelse af ekspropriationer.

Vi vil således opfordre til en administrativ opdatering af ovennævnte vejledning, frem for at optage en detaljeret fastsættelse af tidsfrist en enkelt delproces i loven. Vi foreslår dermed at stk. 3 udgår.

---

⁴ Af ovennævnte vejledning nr. 17080 af 30. juni 1986 fremgår følgende om tidsforbrug for matrikulær og tingbogs-mæssig berigtigelse: "Ved linieanlæg vil der på grund af anlægsarbejdernes omfang og det store antal ejendomme, der berøres, normalt hengå en årrække fra den sidste ordinære ekspropriationsforretning, til den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse af det færdige anlæg er afsluttet. Tidsforbruget for de enkelte hovedaktiviteter er følgende:

1. Anlægsarbejdet: 2 - 3 år
2. Skelafmærkning: 1/2 - 1 år
3. Opmåling m.v.: 1 - 3 år
4. Berigtigelse i matriklen og tingbogen: 1 - 3 år

Normalt påbegyndes anlægsarbejderne kort tid efter ekspropriationsforretningen, men perioden kan blive forlænget som følge af anlægsstop e.l.

Hvis det på ekspropriationstidspunktet eller inden 6 år efter den sidste ordinære ekspropriationsforretning kan forudses, at anlægsarbejderne ikke vil blive påbegyndt inden udløbet af de 6 år, skal den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse straks sættes i gang ifølge bestemmelserne i cirkulærets § 2. Det samme gælder, hvis jordarbejdet ikke er afsluttet 6 år efter den sidste ordinære ekspropriationsforretning til et anlæg. Berigtigelsen må i sådanne tilfælde ske på grundlag af ekspropriations- og projektplanerne.

Linieanlæg er imidlertid karakteriseret ved, at den endelige fastlæggelse af ekspropriationsgrænserne normalt først kan ske, når anlægget er udført, idet anlæggene vanskeligt kan udføres så præcist i marken, at grænserne efter projektplanerne m.v. kan overholdes. Hvis der er sket berigtigelse efter projektplanerne m.v., vil der derfor ofte skulle ske en efterfølgende korrektion af berigtigelsen.

Bestemmelserne i cirkulærets § 2 er begrundet i hensynet til de berørte lodsejere. I perioden forud for den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse kan der nemlig opstå gener for lodsejerne i forbindelse med omprioritering, salg og bebyggelse af ejendommene m.v.

For at afbøde disse gener kan der iværksættes visse foranstaltninger, som er beskrevet i vejledningens afsnit 3. Hvis den anviste fremgangsmåde følges, vil der normalt kunne opnås dispensation fra bestemmelserne i cirkulærets § 2.

De omtalte problemer forekommer normalt ikke ved ekspropriation af samlede områder, men vejledningen vil i givet fald også kunne anvendes på denne type ekspropriationer."

Vedr. § 43:

Vi noterer os, at Transportministeriet ifølge lovbemærkningerne i afsnit 3.18.2 ikke finder grundlag for at ligestille lodsejere ved statslig og kommunal ekspropriation, så der i begge situationer kan ydes godtgørelse for sagkyndig bistand (jf. lovbemærkningerne til § 43). Det er efter vores vurdering ikke godt for retsopfattelsen. Vi finder at § 43 bør formuleres således, at der er en klar hjemmel til at yde godtgørelse ved kommunale frivillige aftaler og ekspropriationer.

-0-

Skulle ovenstående give behov for uddybning, eller er der i øvrigt spørgsmål eller kommentarer, står vi altid til rådighed.

Med venlig hilsen

Torben Juulsager
Formand
Landinspektørforeningen

Poul Moesgaard
Formand
Praktiserende Landinspektørers Forening

Brevdato	17-10-2025
Afsender	Michael Andersen (miandk@live.dk)
Modtagere	Nanna Kornum Fannikke (Sagsbehandler, Retskontoret); Transportministeriet (trm@TRM.dk)
Akttitel	Fra Michael Andersen vedr. høringssvar til udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov
Sagsnummer	2021 - 792
ID-nummer	525966
Versionsnummer	1
Ansvarlig	Nanna Kornum Fannikke
Vedlagte dokumenter	Høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov
Dokumenter uden PDF- version (ikke vedlagt)	
Udskrevet	31. okt 2025

Til: Nanna Kornum Fannikke (NKFA@trm.dk), Transportministeriet (trm@TRM.dk)
Fra: Michael Andersen (miandk@live.dk)
Titel: Høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov
Sendt: 17-10-2025 07:43

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.
Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Hej

Ved lovforslaget foreslår man at forenkle strukturen og det finder jeg positivt.

Jeg har dog 2 yderligere forslag til forenkling:

For det første foreslår jeg at, Vurderingsstyrelsen får opgaven med at værdiansætte fast ejendom. De må formodes at have kvalifikationerne hertil.

For det andet foreslår jeg, at dem, der får eksproprieret fast ejendom, skal have ret til vælge at få ejendommen eksproprieret til den seneste offentlige ejendomsvurdering. Det vil betyde, at erstatningen kan fastsattes meget hurtigt og enkelt. Ligesom borgerne kan klage over ejendomsvurderingerne, så skal dem, der vil ekspropriere også kunne klage. Jeg foreslår at man bruger samme regler, som hvis borgere vil klage over ejendomsvurderingerne (med modsat fortegn). Dvs. at myndighederne kun kan få ændret erstatningen, hvis den offentlige ejendomsvurdering er mere end 20 % forkert.

Mvh.
Michael Andersen

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27F
1220 København K
Att.: Nanna Fannikke

Dato: 17. november 2025
Ref.: IJL/KWN

Sendt på e-mail: nkf@trm.dk og trm@trm.dk

Høring over 1) udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og 2) forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven (bedre borgerbeskyttelse ved fremrykket overtagelse og ekspropriation samt konsekvensændringer i lyset af ny ekspropriationsproceslov)

Mølbak Rådgivende Landinspektører takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovenstående lovforslag, da statslige og kommunale ekspropriationsprocesser er et centralt og vigtigt arbejdsområde for os, og vi har mange års praktiske erfaringer med at indgå som rådgivere i både statslige og kommunale ekspropriationsprocesser.

Vi har dog valgt alene at afgive høringssvar vedr. den foreslåede affattelse af ekspropriationsproceslovforslagets § 40, stk. 3, da dette er helt centralt for vores virke med berigtigelser af statsekspropriationer som ledende landinspektør fra banesager (inkl. letbaner og metro) i hele landet.

Indledningsvist bemærkes, at vi har indført løbende og delstrækningsdetaljeret fremdriftsrapportering af vores arbejde med matrikulær og tingbogsmæssig berigtigelse til de enkelte anlægsmyndigheder.

Vi er grundlæggende enige i, at de matrikulære og tingbogsmæssige berigtigelser af statsekspropriationer bør fremmes mest muligt, og vi stræber løbende efter denne ambition, jf. også reglerne herom i cirkulære nr. 46 af 28. april 1986 om fremme af ekspropriationers berigtigelse. Vi er ligeledes enige i, at en effektiv og hurtig berigtigelsesproces kan have retssikkerhedsmæssig og økonomisk betydning for berørte lodsejere – særligt i situationer, hvor disse lodsejere har fx by- eller erhvervsudviklingsprojekter samt udstykninger m.m. under forberedelse. Der er dog i dag en fast praksis for samarbejde mellem anlægsmyndighederne og os om at tilrettelægge berigtigelse således, at vi omkring sådanne lokaliteter fremskynder berigtigelse, så de berørte lodsejere kan komme videre med deres udviklingsprojekter.

Vi har således i vores daglig arbejde med at foretage berigtigelse fuld fokus på at gennemføre disse så effektivt og hurtigt som muligt. Vi er dog bekymrede for, hvorledes den foreslåede tidsfrist på 6 måneder fra anlægsmyndighedens færdigmelding til vores anmeldelse til Geodatastyrelsen i lovforslagets § 40, stk. 3, i praksis skal håndteres og administreres.

Som nævnt ovenfor er der allerede i dag et tæt og koordineret samarbejde med anlægsmyndighederne både før og efter færdigmeldinger af de enkelte delstrækninger. Meget ofte afdækker vores indledende arbejder, at der er forhold, som skal undersøges nærmere af anlægsmyndigheden, ligesom det ofte viser sig, at der er etableret større eller mindre afvigelser / ændringer af anlægsprojektet i forhold til det faktisk eksproprierede. Det er ikke sjældent, at vi vurderer, at sådanne forskelle er af et omfang, hvor der er behov for, at anlægsmyndigheden indgår projektændringsaftaler med de berørte lodsejere. Sådanne projektændringsaftaler indgås under forbehold for ekspropriationskommissionens godkendelse, og tilføres efterfølgende kommissionens forhandlingsprotokol. Først derefter er delstrækningen *reelt* færdigmeldt, og vi kan færdiggøre og indsende den matrikulære berigtigelsessag til Geodatastyrelsen. Helt tilsvarende gælder for den tinglysningsmæssige berigtigelse, hvor der også ofte er behov for at indgå projektændringsaftaler, udarbejde protokoltilførsler m.m., inden fremsendelse til Tinglysningsretten.

Hvis en tidsfrist på 6 måneder fra anlægsmyndighedens færdigmelding til vores anmeldelse til Geodatastyrelsen skal være realistisk, er det vigtigt, at tidspunktet for anlægsmyndighedens færdigmelding ikke registreres som den dato, hvor anlægsmyndigheden færdigmelder delstrækningen, men i stedet registreres som den dato, hvor vi som ledende landinspektører kan stå inde for, at alle registrerede indgreb er aftalt og protokolleret.

- ./.
- Det er ligeledes vigtigt at være opmærksom på, at sagsbehandlingstiden for matrikulær berigtigelse er meget forskellig når der er tale om fx et nyt baneanlæg i forhold til, når der er tale om anlægsprojekter, hvor der er eksproprieret til ændringer af eksisterende baneanlæg (fx sporfornyelse, elektrificering el. lign.). Dertil kommer, at en række andre forhold end anlægsprojektets omfang og karakter påvirker sagsbehandlingstiden. Vi har i vedlagte bilag anført en række af disse forhold for at illustrere, at det er vanskeligt at fastlægge en tidsfrist på 6 måneder, der kan rumme alle disse variable forhold.

Vi skal afslutningsvist gøre opmærksom på, at den gældende vejledning om berigtigelse af (linje-)anlæg¹ (som også er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget på side 74 og 151) indeholder tidshorisonter for anlægsarbejde, opmåling, skelafmærkning og berigtigelse af matrikel og tingbog. Hvis der ønskes indført en tidsfrist på 6 måneder fra anlægsmyndighedens reelle færdigmelding til vores anmeldelse til Geodatastyrelsen, kan dette således gennemføres administrativt uden lovændring ved en opdatering af vejledningen. Det vil efter vores opfattelse være en mere hensigtsmæssigt og administrativt operationelt at tidsfristen for berigtigelsesarbejdet – som hidtil – alene fremgår af en vejledning, der løbende kan tilpasses administrativt. I vejledningen kan det tilsvarende beskrives, hvorledes sagsgangen bør være, og fra hvornår tidsfristen regnes, jf. ovenfor.

---

¹ Vejledning nr. 17080 af 30. juni 1986 vedrørende matrikulær og tinglysningsmæssig berigtigelse af linje- og arealanlæg (vejledning til cirkulære nr. 46 af 28. april 1986 om fremme af ekspropriationsberigtigelse). Heraf fremgår følgende om tidsforbrug for matrikulær og tingbogsmæssig berigtigelse:

"Ved linje- og arealanlæg vil der på grund af anlægsarbejdernes omfang og det store antal ejendomme, der berøres, normalt hengå en årrække fra den sidste ordinære ekspropriationsforretning, til den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse af det færdige anlæg er afsluttet.

Tidsforbruget for de enkelte hovedaktiviteter er følgende:

1. Anlægsarbejdet: 2 - 3 år

2. Skelafmærkning: 1/2 - 1 år

3. Opmåling m.v.: 1 - 3 år

4. Berigtigelse i matriklen og tingbogen: 1 - 3 år

Normalt påbegyndes anlægsarbejderne kort tid efter ekspropriationsforretningen, men perioden kan blive forlænget som følge af anlægsstop e.l.

Hvis det på ekspropriationstidspunktet eller inden 6 år efter den sidste ordinære ekspropriationsforretning kan forudses, at anlægsarbejderne ikke vil blive påbegyndt inden udløbet af de 6 år, skal den matrikulære og tinglysningsmæssige berigtigelse straks sættes i gang ifølge bestemmelserne i cirkulærets § 2. Det samme gælder, hvis jordarbejdet ikke er afsluttet 6 år efter den sidste ordinære ekspropriationsforretning til et anlæg.

Berigtigelsen må i sådanne tilfælde ske på grundlag af ekspropriations- og projektplanerne."

Endelig finder vi, at en tidsfrist for matrikulære berigtigelser af alene statslige anlægsprojekter, ikke giver den ønskede forøgelse af retssikkerheden for lodsejere, der har været berørt af ekspropriation. Det er i vores optik ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv lige så relevant at sikre effektive og hurtige matrikulære og tingbogsmæssige berigtigelser af kommunale anlægsprojekter.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Inger Juhl Larsen'.

Inger Juhl Larsen
Ledende landinspektør
Mølbak Landinspektører A/S

Bilag til høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov

Oversigt over forhold, der påvirker den samlede sagsbehandlingstid for matrikulær berigtigelse af ekspropriationer til jernbane (inkl. letbaner og metro):

Anlægsprojektets karakter

Der er markante forskelle i kompleksitet og omfang mellem berigtigelse af eksempelvis anlæg af og ekspropriationer til etablering af ny bane, letbane eller metro, og ditto for tilpasninger af eksisterende baneanlæg, fx nedlæggelse af overkørsler, sporfornyelse eller elektrificering (inkl. ombygning / udskiftning af broer, underføringer og lign.). Berigtigelse af ekspropriationer til nye baneanlæg indebærer typisk et langt større antal indgreb, hvilket medfører en væsentlig mere omfattende og tidskrævende sagsbehandling.

Geografiske forhold

Projekter i byområder er generelt kendetegnet ved et højere antal indgreb og servitutter, hvilket øger kompleksiteten i sagsbehandlingen. Hertil kommer, at geografiske forhold ofte påvirker opmålingsarbejdet, særligt ved nye baneanlæg, hvor tilgængeligheden kan være begrænset. Endelig er der store lokale og regionale forskelle i ejendomsstrukturer i både by og land. På Fyn er der fx mange små ejendomme og i Vestjylland er der flere større ejendomme. Et strækningsanlæg på 10 km vil således berøre langt flere ejendomme nogen steder end andre steder i landet.

Årstidens betydning

Ved en foreslået tidsfrist på seks måneder får årstiden en større indflydelse på muligheden for rettidigt at gennemføre opmålingsarbejdet. Frost og især store mængder vand kan forsinke opmålingen, og dermed opholde det efterfølgende arbejde. Frost kan blive en større faktor afhængig af projektets størrelse, da vejret kan få indflydelse på om kravene til skelafmærkning i medfør af § 27, stk. 1, i bekendtgørelse om matrikulære arbejder kan efterleves.

Koordinering af færdigmeldinger

Vores organisation er struktureret til at håndtere et stort antal sager på samme tid, men det er ikke muligt at absorbere færdigmeldingen af et helt projekt på én gang. Det samme gælder, hvis flere anlægsmyndigheder, eller den samme, færdigmelder mange strækninger samtidigt. Dertil er der stor forskel på at modtage færdigmelding for 50 km ny bane sammenlignet med berigtigelsen af en transformerstation.

Rækkefølgen af færdigmeldinger

Rækkefølgen, hvormed strækninger færdigmeldes, har væsentlig betydning for berigtigelsens fremdrift. Færdigmeldinger af tilstødende strækninger blokerer for hinanden, da det i Geodatastyrelsens matrikulære sagssystem - MIA - ikke er muligt at arbejde på to sammenhængende sager samtidigt.

Skærpede myndighedskrav og ændret praksis

Praksisændringer hos Geodatastyrelsen eller Tinglysningsretten kan potentielt stille nye krav til dokumentation og nødvendiggøre yderligere afklaringer som vil øge sagsbehandlingstiden. Et eksempel kan være et fremtidigt behov for sikker stedfæstelse af tekniske anlæg, beskrevet i Geodatastyrelsens vejledning om matrikulære arbejder, kapitel 20. De sidste års ændrede myndighedskrav har hovedsageligt været knyttet til den tinglysningsmæssige berigtigelse.

Samlet vurdering

Hvis ingen eller kun få af ovenstående forhold gør sig gældende, vil eksempelvis berigtigelse af ekspropriationer til sporfornyelse af en banestrækning kunne færdiggøres inden for seks måneder. Vi har erfaring med sager, der kan gennemføres på omkring én måned, men dette gælder udelukkende meget små og enkle projekter med få indgreb. Nye baneanlæg, som er frigivet i nyere tid, har derimod en typisk sagsbehandlingstid på 1–2 år.

17.11.2025

Transportministeriet

[Alene fremsendt pr. mail til; nkfa@trm.dk og trm@trm.dk]

Høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven

Odense Letbane har den 17. oktober 2025 modtaget link til materiale omfattet af høring over udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven.

Odense Letbane skal kvittere for, at der ses på muligheden for at samle de ekspropriationsprocesretlige regler i en lov, ligesom der ses på mulig forenkling af klagestrukturen. Hertil kommer en sproglig modernisering.

Selskabet finder, at formålet om større klarhed, bedre borgerbeskyttelse og ensretning af procedurer grundlæggende er positivt.

Generelt finder Odense Letbane det afgørende, at de påtænkte ændringer bidrager til et robust, forudsigeligt og praktisk anvendeligt system, der både beskytter borgernes rettigheder og sikrer effektiv fremdrift i projekter af stor samfundsmæssig betydning.

Samling og modernisering af procesregler

Det er positivt, at reglerne konsolideres i én samlet proceslov med en klar sondring mellem ekspropriation ved kommission og ved kommunalbestyrelse. Dette skaber et mere overskueligt og gennemsommeligt regelsæt. Der savnes dog en mere tydelig rød tråd i forslagens opbygning.

Ligeledes finder selskabet, at der med fordel kan indarbejdes et indledende definitionsafsnit af hensyn til sikring af den brede forståelse af de anvendte begreber.

Hel overtagelse, herunder fremrykket overtagelse

Det konstateres, at forslaget lægger op til bedre muligheder for hel overtagelse, herunder også ved fremrykket overtagelse fra et tidligere tidspunkt i processen end i dag, med afsæt i en vurdering af, om ejendommen berøres særligt indgribende.

Det er dog uklart, hvilke elementer vurderingen kan støttes på, hvormed den ønskede gennemskuelig måske ikke er til stede i tilstrækkelig grad for berørte. Dette giver en bekymring for uens praksis.

17.11.2025

Taksationsklagenævn og medlemmerne

Der lægges med forslaget op til en forenkling af det nuværende system gennem oprettelsen af to taksationsklagenævn med sigte på en mere ensartet praksis på tværs af landet og statslig/kommunal ekspropriation, hvilket er fornuftigt.

Der lægges op til en videreførelse af de nugældende bestemmelser om, at kommissions-medlemmer skal have "indsigt i vurdering af ejendomme". Bestemmelsen er bred og kunne med fordel beskrives nærmere. Eftersom sager i storbyområder og det åbne land er væsensforskellige, kunne dette ligeledes kalde på forskellige kompetencer i den forbindelse.

Der ses umiddelbart ikke at være kapacitetsforudsætninger i forslaget. Det er i den forbindelse vigtigt, at den fornødne kapacitet er til stede, således der ikke bliver større flaskehalse i systemet m.v.

Matrikulær berigtigelse

Allerede i dag er den matrikulære berigtigelse fristmæssigt en udfordring. Den påtænkte bestemmelse skærper fristen meget. Selskabet vil anmode om, at fristen genovervejes.

Overgangsbestemmelser og parallelle regelsæt i mange år

Større infrastruktur anlæg (fx letbaner, jernbaner, større vejprojekter) strækker sig typisk ofte over en længere årrække. Igangværende anlæg vil således skulle færdiggøres under nugældende regler, hvilket kan betyde uklarhed ved de berørte om, hvilket regelsæt der er gældende og hvorfor.

Tilsvarende hvis en ejendom er omfattet af flere projekter med behandling både under nugældende system og efter det fremtidige.

Fremtidig vejledning af borgerne

Sager om ekspropriation opleves generelt som indgribende. Typisk er der ofte bristede forventninger til erstatningsfastsættelsen. Selskabet vil opfordre til, at der ses på, hvorledes vejledningen om ekspropriation og erstatning til borgere overordnet set kan forbedres.

Venlig hilsen

Jette Skov Hansen
Erhvervsjurist
Odense Letbane

Til: Nanna Kornum Fannikke (NKFA@trm.dk), Transportministeriet (trm@TRM.dk)
Cc: Jakob Thor Christensen (jakob.thor.christensen@regionh.dk), Marianne Morgen (marianne.morgen@regionh.dk), Katrine Thorvaldsen Jørgensen (katrine.thorvaldsen.joergensen@regionh.dk)
Fra: Diyar Göksu (diyar.goeksu@regionh.dk)
Titel: {{REGIONSJAELLAND}}Ekstern høring af ekspropriationsproces-lovpakke
E-mailtitel: {{REGIONSJAELLAND}}Ekstern høring af ekspropriationsproces-lovpakke (Id nr.: 521404)
Sendt: 13-11-2025 08:59

[EKSTERN E-MAIL] Denne e-mail er sendt fra en ekstern afsender.

Vær opmærksom på, at den kan indeholde links og vedhæftede filer, som ikke er sikre.

Kære Nanna,

Regionen har ikke særskilte bemærkninger til lovforslagene. Der gøres opmærksom på, at denne høringsbesvarelse udelukkende afspejler Region Hovedstadens vurdering. Uddybet nedenfor:

Region Hovedstaden har gennemgået de fremsendte lovforslag om henholdsvis en ny Ekspropriationsproceslov og ændringer af lov om offentlige veje m.v., jernbaneloven og forskellige love.

Lovforslaget om Ekspropriationsprocesloven fremstår som en sammenskrivning og modernisering af gældende procesregler, herunder klagestruktur og erstatningsfastsættelse.

Region Hovedstaden har noteret, at der bl.a. lægges op til en forenklet klagestruktur med etablering af to taksationsklagenævn, som skal erstatte de nuværende taksations- og overtaksationskommissioner.

Lovforslaget om ændring af vejloven og jernbaneloven har til formål at forbedre borgerbeskyttelsen ved fremrykket overtagelse og ekspropriation i forbindelse med statslige vej- og jernbaneprojekter. Lovforslaget indeholder desuden konsekvensændringer i en række love, som fremover skal henvise til den nye Ekspropriationsproceslov.

Region Hovedstaden har noteret de påtænkte ændringer, som primært vedrører statens ekspropriationsmuligheder og borgernes klageadgang.

Venlig hilsen

Diyar Göksu

Jurist

Mobil: 29 74 50 11

Mail: diyar.goeksu@regionh.dk

Region Hovedstaden

Center for Ejendomme – CEJ Jura

Stationsalleen 42, 2. sal

2730 Herlev

Tlf: 38 66 50 00

Web: www.regionh.dk

Høringssvar fra Stavnsbundne Lodsejere i Billund Kommune

Vedrørende:

- 1) Forslag til Ekspropriationsprocesloven
- 2) Forslag til lov om ændring af lov om offentlige veje m.v., jernbaneloven og forskellige love (bedre borgerbeskyttelse ved ekspropriation og konsekvensændringer)

Dato: 05/11-2025

Afsender: Stavnsbundne Lodsejere i Billund Kommune

Kontaktperson: Ole Holm, oho@nyvangmanagement.dk

1. Indledning

Stavnsbundne Lodsejere i Billund Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar til ovennævnte lovforslag. Gruppen repræsenterer en række ejere af fast ejendom, der er direkte berørt af den planlagte Hærvejsmotorvej (Billund–Haderslev). Vi anerkender lovforslagenes intention om at styrke borgerbeskyttelsen og skabe en mere retfærdig og ensartet ekspropriationsproces. Der er dog behov for præciseringer og justeringer for at sikre reel retssikkerhed de berørte lodsejere.

Kort resumé: Dette høringssvar omhandler både forslag til Ekspropriationsprocesloven og den ledsagende ændringslov til lov om offentlige veje m.v. Vi foreslår fire ændringer: (1) mulighed for genoptagelse af tidligere afviste sager (§ 46 i Ekspropriationsprocesloven), (2) præcisering af at værditab også skal kunne anerkendes uden jordafståelse (§ 98, stk. 4 i ændringsloven), (3) nedsættelse af tærsklen for 'særligt indgribende værditab' fra 25 % til 15 %, samt (4) indførelse af erstatning for langvarige planlægningsperioder og tabsbegrænsningsforpligtelser (§§ 33–34 i Ekspropriationsprocesloven).

---

2. Lovens ikrafttræden og genoptagelse af tidligere sager

§ 46, stk. 3 i Ekspropriationsprocesloven fastslår, at loven ikke finder anvendelse på sager, der er under behandling før lovens ikrafttræden. Vi anbefaler, at der indsættes en overgangsbestemmelse, som giver mulighed for genoptagelse af tidligere afviste sager. Flere lodsejere har fået afslag under den tidligere lov (lovbekendtgørelse nr. 386 af 13. april 2023),

Stavnsbundne Lodsejere i Billund Kommune

selv om de objektivt set har lidt væsentlige gener. Forslag til ændring:

Tilføj nyt stk. 5 til § 46: 'Lodsejere, der inden lovens ikrafttræden har fået afslag på anmodning om overtagelse eller erstatning efter tidligere gældende regler, kan genfremsætte anmodning til behandling efter denne lov.'

En lignende tilføjelse forslås tilføjet "Lov om ændring af lov om offentlige veje m.m. §78 stk. 3

3. Vurdering af gene – værditab uden jordafståelse

§ 98, stk. 4 i lov om ændring af lov om offentlige veje m.v. og § 30, stk. 6 i jernbaneloven fastslår, at en ejendom kan overtages, hvis den vurderes at være 'særligt indgribende berørt'. Det bør præciseres i bemærkningerne, at en ejendom kan være særligt indgribende berørt uden afståelse af jord, eksempelvis hvor støj, vibrationer, lysforurening eller tab af udsigt medfører væsentlig værdiforringelse. Dette er i overensstemmelse med Grundlovens § 73, der kræver fuldstændig erstatning ved ethvert indgreb, som medfører økonomisk tab.

4. Grænsen for værditab – 25 % er for højt

I bemærkningerne til § 98, stk. 4 (ændringsloven) og § 30, stk. 6 (jernbaneloven) anføres, at der typisk vil være grundlag for overtagelse, når værditabet udgør omkring 25 %. Denne grænse er for høj. I praksis vil et tab på 25 % eliminere en ejers friværdis og dermed forhindre normal låneoptagelse eller salg. Realkreditinstitutter opererer med en maksimal belåningsgrad på 80 %, hvilket afspejler, at et værditab på 20 % allerede er betydeligt. Vi anbefaler derfor, at grænsen sænkes til 15 %, i overensstemmelse med princippet om fuld erstatning efter § 24, stk. 5 i Ekspropriationsprocesloven.

5. Langvarige projekter og tabsbegrænsningsforpligtelse

Ved projekter som Hærvejsmotorvejen (Billund–Haderslev) pålægges ejere en statslig tabsbegrænsningsforpligtelse i en årrække, i dette tilfælde minimum 14 år, hvor ejendommene ikke må forbedres, udvides eller udvikles. Endvidere kategoriseres en sådan ejendom som "risiko-ejendom" i finansieringsinstitutternes systemer, hvorfor sådanne ejendomme kun kan opnå meget begrænset finansiering eller slet ingen, hvilket i praksis umuliggør et salg.

Dette medfører tredobbelt værditab: både som følge af den planlagte motorvej, af forbuddet mod forbedringer samt den manglende mulighed for finansiering. Vi foreslår at indføre en ny bestemmelse efter § 34 i Ekspropriationsprocesloven: 'Lodsejere, der i en længere årrække er underlagt planlægningsmæssige restriktioner som følge af et planlagt anlæg, kan tilkendes kompensation for værditab eller forhindringer i ejendommens udnyttelse og finansiering, hvilket skal tillægges det samlede værditab for ejendommen'

Stavnsbundne Lodsejere i Billund Kommune

6. Samlet anbefaling

Vi støtter lovforslagenes overordnede formål om styrket borgerbeskyttelse, men anbefaler følgende justeringer:

1. Genoptagelse af tidligere afviste sager (§ 46 i Ekspropriationsprocesloven).
2. Anerkendelse af værditab uden jordafståelse (§ 98, stk. 4 i ændringsloven og § 30, stk. 6 i jernbaneloven).
3. Nedsættelse af værditabsgrænsen til 15 % (bemærkningerne til ændringsloven).
4. Indførelse af kompensation for tabsbegrænsningsforpligtelser (ny § 34 a i Ekspropriationsprocesloven).

7. Afslutning

Med disse ændringer vil lovgivningen i højere grad sikre, at private lodsejere ikke lider uforholdsmæssige tab og begrænsninger i deres ejendomsret, og at statens anlægsprojekter gennemføres på et retfærdigt grundlag i overensstemmelse med Grundlovens § 73.

Afs. Aalborg Forsyning
Norbis Park 100, 9310 Vodskov

Modt. Transportsministeriet
nkfa@trm.dk og trm@trm.dk

Dato: 17.11.2025
Sags ID.: 2025-2312
Dok. nr.: 2025-2312-2148644
Telefon: 9982 8299
Initialer: MSS

Høringssvar til udkast til forslag om ny ekspropriationsproceslov og ændringer i lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven

Dette høringssvar vedrører udkastet til forslag om en ny ekspropriationsproceslov samt ændringer i lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven. Formålet med høringssvaret er at fremhæve væsentlige problemstillinger og mangler i det fremlagte lovforslag, herunder utilfredshed med høringsprocessen, behovet for en mere uafhængig ekspropriationskompetence og en opfordring til at genoverveje udkastet i lyset af tidligere fremsendte ændringsforslag fra DANVA.

Manglende inddragelse af relevante interessenter

Det er med stor utilfredshed, at det konstateres, at lovforslaget ikke er sendt i høring hos de aktører, som det i høj grad vedrører, herunder ejerne af kritisk infrastruktur. Disse aktører er blandt nogle af de mest berørte af ekspropriationsreglerne, da de ofte anvender ekspropriation som et nødvendigt redskab til gennemførelse af samfundsvigtige projekter til opretholdelse af forsyningssikkerheden. Det er bemærkelsesværdigt, at lovforslaget i stedet er sendt i høring hos aktører, der har økonomisk interesse i ekspropriationsprocessen, såsom rådgivere, der assisterer kommuner, lodsejere eller andre parter.

Ekspropriationsprocesloven regulerer indgreb i ejendomsretten, som er beskyttet af grundlovens § 73. Det er derfor afgørende, at alle berørte parter, herunder ejere af kritisk infrastruktur, inddrages i høringsprocessen for at sikre en balanceret og retfærdig lovgivning. Manglende inddragelse af disse aktører kan føre til en lovgivning, der ikke tager tilstrækkeligt hensyn til de praktiske og juridiske udfordringer, som opstår i forbindelse med ekspropriation af kritisk infrastruktur.

Behov for overførsel af ekspropriationskompetence til ekspropriationskommissionerne

Lovforslaget burde indeholde en mulighed for at overføre ekspropriationskompetencen fra kommunerne til ekspropriationskommissionerne efter anmodning. Inspiration kan hentes fra vejlovens § 94, som giver mulighed for en mere neutral og uafhængig behandling af ekspropriationssager.

For at opretholde retsfølelsen og sikre lighed for loven er det afgørende, at ekspropriationsprocessen er transparent og fri for lokale interesser. Ekspropriation er et indgribende juridisk redskab, der kan have vidtrækkende konsekvenser for de berørte parter.

Denne mulighed er særligt relevant i tilfælde, hvor der anlægges ledningsanlæg på kommunalt ejede arealer. I sådanne situationer opstår der en problematisk dobbeltrolle, hvor kommunen både er lodsejer og myndighed. Dette kan føre til en situation, hvor lokale interesser påvirker ekspropriationsprocessen, hvilket underminerer retsfølelsen og princippet om lighed for loven. En overførsel af kompetencen til ekspropriationskommissionerne vil sikre en mere objektiv og retfærdig behandling af sagerne, da kommissionerne er løsrevet fra lokale interesser. Grundlovens § 73 fastslår, at ekspropriation kun kan finde sted, når det er nødvendigt, og at der skal ydes fuld erstatning. Det er derfor afgørende, at ekspropriationsprocessen administreres af en uafhængig instans, som kan sikre en objektiv vurdering af nødvendigheden og erstatningens størrelse.

Tidligere fremsendte ændringsforslag fra DANVA

Vi er bekendt med, at vores brancheorganisation DANVA har fremsendt ændringsforslag vedrørende ovenstående tilbage i 2023. Disse ændringsforslag ser ikke ud til at være medtaget i det fremlagte lovudkast. DANVA har tidligere fremhævet vigtigheden af at sikre en uafhængig ekspropriationsproces og en retfærdig behandling af sager, hvor kommunen både er lodsejer og myndighed. Vi vil derfor kraftigt opfordre til, at disse ændringsforslag genovervejes og indarbejdes i det endelige lovforslag.

Konklusion og anbefalinger

På baggrund af ovenstående anbefales det, at lovforslaget revideres med henblik på:

1. At sikre ordentlig inddragelse af ejere af kritisk infrastruktur i høringsprocessen.
2. At indføre en mulighed for overførsel af ekspropriationskompetencen fra kommunerne til ekspropriationskommissionerne efter anmodning, inspireret af vejlovens § 94. Dette for at styrke retsfølelsen og ligheden for loven ved at sikre en uafhængig og gennemsigtig ekspropriationsproces.
3. At genoverveje og indarbejde de ændringsforslag, som DANVA fremsendte i 2023.

Disse ændringer vil bidrage til en mere retfærdig og balanceret lovgivning, som tager hensyn til alle berørte parter og sikrer en effektiv og retfærdig ekspropriationsproces.

Venlig hilsen

Morten Steen Sørensen
Planlægningschef

Heidi Hedegaard Jørgensen
Jura

Transportministeriet
Att.: Nanna Fannikke
Frederiksholms Kanal 27F
1220 København K

Den 17. november 2025

Svar på høring over udkast til ny ekspropriationsproceslov samt ændring af vejloven og jernbaneloven

Dansk Erhverv har den 13. oktober 2025 modtaget høring over udkast til forslag til ny ekspropriationsproceslov og forslag til ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven (bedre borgerbeskyttelse ved fremrykket overtagelse og ekspropriation samt konsekvensændringer i lyset af ny ekspropriationsproceslov).

Med forslag til en ny ekspropriationsproceslov samles reglerne om ekspropriation i henholdsvi den gældende lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom og lov om offentlige veje (vejloven) i én samlet ekspropriationsproceslov. De gældende materielle regler om ekspropriation bibeholdes i vid udstrækning – dog med den ændring, at der lægges op til en mere forenklet klagestruktur. Det foreslås således at sammenlægge de 3 eksisterende statslige taksationskommissioner og de 7 eksisterende kommunale overtaksationskommissioner i to nye taksationsklagenævn, der fremover vil varetage klager over taksation i forbindelse med ekspropriation på både det statslige og det kommunale område. Sammenlægningen har til hensigt at skabe en større ensartethed i klagesagsbehandlingen.

Med ændring af vejlovens og jernbanelovens regler om fremrykket overtagelse og ekspropriation foreslås det at lempe kriterierne for, hvornår staten efter anmodning skal overtage en ejendom i sin helhed, som er berørt af statslige vej- eller baneprojekter. Det foreslås således, at kriteriet fremover alene vil være, om den pågældende ejendom er særligt indgribende berørt. Dertil kommer, at der fremover vil kunne lægges vægt på flere hensyn end blot den konkrete arealafståelse – fx støjgener.

Dansk Erhverv har følgende generelle bemærkninger til lovforslagene.

Ny ekspropriationsproceslov:

Dansk Erhverv støtter lovforslaget i sin helhed. Dansk Erhverv finder det herunder positivt, at regler om ekspropriation har udsigt til at blive samlet i én hovedlov med en klar og overskuelig struktur, hvilket skaber et bedre overblik og større gennemsigtighed på ekspropriationsområdet. Dansk Erhverv noterer, at de materielle regler om ekspropriation og taksation grundlæggende videreføres i den nye ekspropriationsproceslov, hvilket Dansk Erhverv bakker op om henset til, at ekspropriations- og taksationsprocessen generelt vurderes at fungere tilfredsstillende.

Dansk Erhverv bakker samtidig op om oprettelsen af to nye taksationsklagenævn, der skal erstatte de eksisterende statslige taksationskommissioner og kommunale overtaksationskommissioner. Oprettelsen af de nye klagenævn forventes at føre til større ensartethed i taksationsafgørelserne. Dansk Erhverv peger desuden på, at der gennem de senere år har været udfordringer med at besætte ledige formandsposter i de eksisterende kommissioner, og Dansk Erhverv håber på den baggrund, at de nye klagenævn også vil medføre en større administrativ robusthed på området.

Ændring af vejloven og jernbaneloven:

Dansk Erhverv bakker op om den materielle ændring som følge af lovforslaget, der vedrører lempelse af adgang til fremrykket overtagelse og ekspropriation af hele ejendomme, der er særligt indgribende berørt af et statsligt vej- eller baneprojekt. Som det er angivet i lovforslagets bemærkninger, kan påtænkte anlægsprojekter potentielt påføre virksomheder og borgere usikkerhed om planernes realisering, påtænkte linjeføring m.m. Der kan tillige være tale om meget langvarige overvejelser, som i praksis vil kunne stavnsbinde lodsejere til deres ejendom, indtil en beslutning om realisering af det pågældende projekt er taget, hvis ikke der fandtes adgang til fremrykket overtagelse.

Dansk Erhverv støtter derfor den påtænkte lempelse af reglerne, som dels indebærer, at der fremover vil kunne lægges vægt på andre forhold end alene selve arealafståelsen, fx støjgener eller anden form for nabogener, og dels at kriteriet om, at overtagelse kun kan ske i særlige tilfælde, fx ved sygdom eller tilsvarende, udgår. Dansk Erhverv er enig med Transportministeriet i, at de foreslåede ændringer vil medføre en bedre retssikkerhed for de berørte lodsejere. Hertil kommer, at det foreslås, at en afgørelse om overtagelse af en ejendom til gunst for lodsejer som overvejende udgangspunkt ikke vil kunne påklages eller indbringes for domstolene på initiativ af anlægsmyndighederne.

Dansk Erhverv har ingen bemærkninger til de enkelte bestemmelser i det i øvrigt velformulerede lovforslag.

Med venlig hilsen

Morten Lorentzen
Chefkonsulent

Transportministeriet
Frederiksholms Kanal 27 F
1220 København K

Sendt til: nkfa@trm.dk og trm@trm.dk

17. november 2025

Høring over udkast til forslag om lov om ny ekspropriationsproceslov og forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven (bedre borgerbeskyttelse ved fremrykket overtagelse og ekspropriation samt konsekvensændringer i lyset af ny ekspropriationsproceslov)

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters Fagudvalg for Fast ejendom.

Overordnede bemærkninger

Ny ekspropriationsproceslov

Danske Advokater finder det positivt at samle reglerne for ekspropriation i én lov og at man i den forbindelse søger at forenkle reglerne. Det må dog forudsættes, at der ikke sker forringelser i forhold til borgernes retsstilling.

Lov om offentlige veje m.v.

Danske Advokater finder det bekymrende at det foreslås, at forpersonen for en ekspropriationskommission, en taksationskommission eller et taksationsklagenævn – på egen hånd - kan ”træffe afgørelse eller beslutninger i sager, der ikke vedrører spørgsmål af større eller principiel betydning og om forhold, der alene beror på en juridisk vurdering”. Set i sammenhæng med de øvrige lovforslag om ekspropriation, så er det meget uheldigt, at erstatningen kan udmåles af én person alene og uden forudgående møde samtidig med at borgernes klagemulighed forsvinder.

Generelle bemærkninger

Udkast til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov

Det er Danske Advokaters opfattelse, at en forenkling af reglerne vedrørende ekspropriation er til fordel for borgerne, og at det derfor er en god idé at samle reglerne for ekspropriation i én lov.

Når man skriver, at der ikke sker væsentlige ændringer af gældende ret, må man forudsætte at dette også gælder i forhold til borgernes retsstilling. Når man samler klagenævn og taksationskommissioner i 2 nye taksationsklagenævn, for at ensrette behandlingen, er dette derfor et skridt i den rigtige retning for at opnå en ensrettet sagsbehandling. Udfordringen kan imidlertid være, at flere borgere vil opleve et forkert resultat, såfremt behandlingen bygger på forkerte forudsætninger – det er derfor vigtigt, at usikkerheder eller tvivlsspørgsmål vurderes til fordel for borgerne.

Forslag om ændring af lov om offentlige veje m.v. og jernbaneloven og forskellige love

For så vidt angår forslaget om ændring af lov om offentlige veje m.v...., så er formålet efter det oplyste, at bedre borgernes retssikkerhed og gøre det nemmere for borgerne at kræve, at Staten skal overtage en ejendom på borgernes anmodning – dette formål kan Danske Advokater naturligvis kun bakke op om.

Om indholdet af forslaget konkret, er vi imidlertid betænkelige ved følgende:

§ 15. Forpersonen for en ekspropriationskommission, en taksationskommission eller et taksationsklagenævn kan beslutte, at en sag skal afgøres på grundlag af skriftlige udtalelser fra parterne, hvis forpersonen finder det ubetænkeligt, at afgørelsen træffes på skriftligt grundlag.

Stk. 2. Er der truffet beslutning efter stk. 1, kan forpersonen beslutte, at der skal træffes afgørelse uden afholdelse af et møde.

Stk. 3. Forpersonen for en ekspropriationskommission, en taksationskommission eller et taksationsklagenævn kan træffe afgørelse eller beslutning i sager, der ikke vedrører spørgsmål af større eller principiel betydning, og om forhold, der alene beror på en juridisk vurdering.

Hvordan vurderes det, om sager har større principiel betydning – og kan det i realiteten betyde, at hovedparten af sagerne kan blive afgjort af forpersonen på egen hånd - uden nogen form for kollegial drøftelse, og uden møde m.m. – også i taksationsklagenævnet. Dette forhold kan give anledning til tvivl om hvorvidt borgernes retssikkerhed er hovedfokus, eller om mål om antal behandlede sager m.m. bliver udslagsgivende for, hvor grundigt sager behandles i instansen.

Umiddelbart er det vores opfattelse, at borgeren skal have mulighed for at indstille sagen til kollegial behandling, som man kan ved domstolene, samt kræve et møde i sagen, for at præsentere sin sag – en sag som helt sikkert er af MEGET stor betydning for borgeren, henset til det centrale emne om ekspropriation.

§ 23, stk. 8, lyder som følger:

Stk. 8. Finder et taksationsklagenævn eller en domstol, at værdien af et areal, der er tillagt en ejendom efter stk. 7, er større end den erstatning, som skal udredes for arealafståelsen, har dette ikke betydning

for ekspropriationskommissionens afgørelse om ekspropriation og kan ikke medføre krav om betaling fra ejeren.

Formuleringen er umiddelbart uheldig – den kan forstås på flere måder. Hvis den omhandler den ejer, som får frataget sin grund, bør der kunne ske krav om ekstra betaling – hvis det vedrører ejeren af den grund, hvor arealet tillægges, er det rimeligt nok, at der ikke kan opkræves større beløb af fra denne.

Da hensigten med bestemmelsen er at styrke de berørte borgeres retssikkerhed, anser Danske Advokater det for bekymrende, at bestemmelsen i høj grad hviler på udøvelse af skøn. Det følger af formuleringerne ”særligt indgribende berørt” og ”herunder støjgener, eller et væsentligt (skønnet) værditab”. Det anbefales derfor, at disse kriterier fastsættes og beskrives nøjere.

Afsluttende bemærkninger

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Annette Lerche
Specialkonsulent
Danske Advokater

Jacob Jansson Christensen
Advokat
Medlem af Fagudvalg for Fast Ejendom

Transportministeriet
Nkfa@trm.dk og trm@trm.dk

Dato: 17. november 2025

Høringssvar: Ekspropriationsprocesloven

Danske Vandværker repræsenterer de knap 1600 forbrugerejede vandværker i Danmark, der leverer op mod halvdelen af danskerne drikkevand. Vores vandværker er spredt over hele Danmark og mange på landet og i mindre bysamfund. Flere af vores medlemsvandværker end nogensinde før har i den seneste tid stiftet bekendtskab med taksationsprocessen og de forskellige taksationskommissioner i forbindelse med klagesager vedrørende BNBO-erstatninger.

Det er derfor med dyb undren, at Danske Vandværker ikke er på listen over høringsparter. Reglerne omkring ekspropriation og fremgangsmåde berører i den grad vores medlemmer og fylder meget i vores daglige rådgivning og medlemsbistand.

Danske Vandværker mener overordnet, at det er fornuftigt at se på strukturen med taksationskommissionerne, da vi oplever store regionale forskelle på udpegning af medlemmer til kommissionerne, tilgang til processen og metoder til beregning af erstatning. Vi opfordrer derfor til, at hele systemet omkring taksation bliver mere transparent og ensartet, således parternes retsstilling bliver sikret. Samtidig vil det være vigtigt at arbejde hen mod, at erstatningsspørgsmålet kunne afklares tidligere i processen.

Processen omkring BNBO-sagerne har vist grundlæggende udfordringer med det nuværende system, hvor sideordnede myndigheder (taksationskommissionerne og Miljø- og Fødevareklagenævnet), kommer frem til forskellige afgørelser. Derfor vil Danske Vandværker opfordre til, at man i stedet opretter en fælles anden instans, så det samme fakta ikke forelægges to forskellige myndigheder, der herefter kan komme frem til to forskellige resultater.

Vores erfaring med BNBO-sagerne har samtidig vist, at selvom der er sket hurtig berømmelse af sagerne i første instans, så er der lange ventetider på at få prøvet sagerne i overtaksationen. I Danske Vandværker bekymrer det os derfor, hvis de nuværende 3 statslige taksationskommissioner og 7 kommunale overtaksationskommissioner bliver samlet og nedskaleret til to nye taksationsklagenævn.

Vi står til rådighed for uddybning og dokumentation af ovennævnte synspunkter.

Venlig hilsen

Direktør
Danske Vandværker

Transportminister Thomas Danielsen
trm@trm.dk

CC:
Klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard
kefm@kefm.dk

Minister for Grøn Trepert Jeppe Bruus
mgtp@mgtp.dk

Miljøminister og minister for ligestilling Magnus Heunicke
mim@mim.dk

Transportministeriet
nkfa@trm.dk

DATO: 14. november 2025
PROJEKTNR.: 3004
hsa/ds/CEL

Udkast til ny ekspropriationsproceslov

Kære Thomas Danielsen

I maj 2023 sendte DANVA, der er brancheorganisation for vand- og spildevandsselskaberne i Danmark, dig et brev om arbejdet med den nye ekspropriationsproceslov.

Baggrunden var at gøre opmærksom på vigtigheden af transportministeriets tanker og arbejde med ændring af ekspropriations- og taksationsprocessen for DANVAs medlemmer og et ønske om, at ministeriet inkluderer forsyningernes perspektiv i arbejdet med en ny ekspropriationsproces.

Vi må nu desværre konstatere, at vores henvendelse ser ud til være fuldstændig overset. En ny ekspropriationsproceslov og en følgelov er således sendt i officiel høring uden at DANVA er optaget på høringslisten.

Vi kan konstatere, at de udfordringer, vi påpegede i 2023 i stort omfang, fortsat er uforløste i de udsendte udkast til lov og følgelov. Samtidig er der tilkommet nye udfordringer. Derfor sender vi hermed alligevel et "høringssvar".

Vi har sat en række andre ministre cc, idet forslaget til lov om ekspropriationsproces og følgeloven ikke blot ændrer i bestemmelser som hører under disse ministres ressort, men direkte kan have en effekt indenfor disse ministres ressortområder.

For at opfylde forsyningsforpligtigelsen er vand- og spildevandsselskaberne afhængige af adgang til jord, der ejes af andre, til placering af tekniske anlæg, til grundvandsbeskyttelse og til vandparkering i forbindelse med klimaløsninger. I et vist omfang sikres de nødvendige arealer via frivillige aftaler mellem vand- og spildevandsselskaberne og lodsejerne. Men det er langt fra altid muligt at opnå en frivillig aftale, og her bliver ekspropriation til

fordel for vandselskaberne aktuel. Når vandselskaberne via aftale eller ekspropriation har opnået rettigheder i forhold en ejendom, er det af stor betydning hvorledes rettigheden håndteres hvis samme areal eksproprieres til fordel for eksempelvis et anlægsprojekt. Ekspropriation er således et emne af stor betydning for vandselskaberne, uanset om der er tale om ekspropriation til fordel for vandselskabet eller andre.

Vi mener der findes en række forhold, som angivet nedenfor, der bør håndteres i den fremadrettede regulering af ekspropriationsområdet.

Ledninger og vandforsyningsanlæg er kritisk infrastruktur – Ledningsejerperspektiv udestår.

Kommunens ekspropriationskompetence på egen jord.

Forslaget fastholder den nuværende behandling af ekspropriationssager i første instans. Det er således fortsat kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om ekspropriation til vand- og spildevandsanlæg. Når der er tale om anlæg på kommunalt ejet jord, mener DANVA, at ekspropriationen bør ske efter ekspropriationsproceslovens afsnit II (ved kommission) så der ikke er sammenfald mellem lodsejer og myndighed. Dermed sikres en sammenlignelig forhandlingssituation for private og kommunale jordejere i forhold til indgåelse af aftaler og vilkår i disse. Samtidig sikres rets følelsen i forhold til lighed for loven og en ekspropriationsproces løsrevet fra eventuelle lokale interesser.

Flytning og genetablering af forsyningsledninger

Anlægsmyndighedernes ekspropriationshjemmel kan bruges til at flytte ledninger væk fra det areal, der skal bruges til eksempelvis vej eller jernbane, når de almindelige ekspropriationsbetingelser er opfyldte. Men hvis det herefter er henlagt til kommunen at forestå en eventuel ekspropriation og tinglysning af ledningsdeklaration på de arealer, som ledningerne flyttes til, skal der gennemføres to uafhængige ekspropriationsprocesser. Derfor er det hensigtsmæssigt for processen, og de berørte grundejere, hvis alle nødvendige arealer og rettigheder erhverves på én gang og af samme eksproprierende myndighed. Sådan at samme myndighed i en ombæring tager sig af flytning af ledningen, placeringen af ledningen på et nyt areal og tinglysning af ledningsdeklaration.

Efter forslaget til ekspropriationsprocesloven (§ 1 stk. 3) kan transportministeren efter anmodning fra vedkommende minister bestemme, hvilket afsnit (afsnit II eller III) som en ekspropriations skal gennemføres efter. Hensigten er, at det er anlægsmyndigheden, som skal inddrage ressortministeren, der herefter skal fremsætte anmodningen for transportministeren. Det synes at være en meget omstændig proces, som harmonerer dårligt med regeringens fokus på afbureaukratisering og forenkling. Samtidig sætter vi spørgsmålstejn ved, om den reelt vil betyde nogen forbedringer for borgere og ledningsejere. DANVA skal derfor opfordre til, at ledningsejere og andre det måtte være relevant for gives en direkte adgang til at anmode om, at behandling skal ske efter et bestemt afsnit i ekspropriationsprocesloven.

Misforståelse om automatisk bortfald ift. ledningsrettigheder.

Det er DANVAs opfattelse, hvilket ønskes bekræftet, at forslaget til ekspropriationsproceslov § 2 stk. 2 ikke indeholder materielle ændringer i forhold til den nuværende retstilstand. DANVA er imidlertid af advokater blevet gjort opmærksom på, at formuleringerne i den gældende vejlovs § 98 og den gældende ekspropriationsproceslovs § 25, giver anledning til misforståelser i praksis. Nogle har således den opfattelse, at ledningsrettigheder automatisk bortfalder, når et areal erhverves til vej, jernbane o. lign.

DANVA skal derfor efterlyse, at lovbemærkningerne anvendes til at rette op på denne mulighed for misforståelse. Til inspiration skal vi henvise til Louise Heilberg m.fl. Vejloven med kommentarer 1. udgave 2020 side 516-518 og til U1964B71, hvor P. Andersen kommenterede formuleringen.

Når ekspropriation udfordrer drikkevand og den grønne trepart - Natur- og drikkevandsperspektiv udestår.

Aktivitet på tværs af kommunegrænser

I forslaget ændres ikke ved, at sager efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a (pålæg ift. pesticider og nitrat) og § 24 (påbud ift. beskyttelse af vandindvinding) behandles af kommunalbestyrelsen. Vand følger imidlertid ikke kommunegrænser. Indvinding af drikkevand sker i højere grad på tværs af en eller flere kommunegrænser, så vandet ofte forsyner borgere i en anden kommune, end der hvor det indvindes. Tilsvarende kan der være behov for reservation af arealer i en kommune til eksempelvis vandparkering, der sikrer borgere nedstrøms i en anden kommune. Desværre kan incitamentet til at udøve ekspropriationer i eksempelvis indvindingskommunen til fordel for borgere i en anden kommune være ret begrænset. DANVA mener ikke at forslaget til ekspropriationsproceslovens § 1 stk. 3 er en tilstrækkelig håndtering af denne udfordring. DANVA skal opfordre til, at vandselskaberne, som kritisk infrastruktur, gives en direkte adgang til at anmode om, at behandling skal ske efter et bestemt afsnit i loven

De frivillige aftaler ifm. eksempelvis skovrejsningsprojekter og den grønne trepart

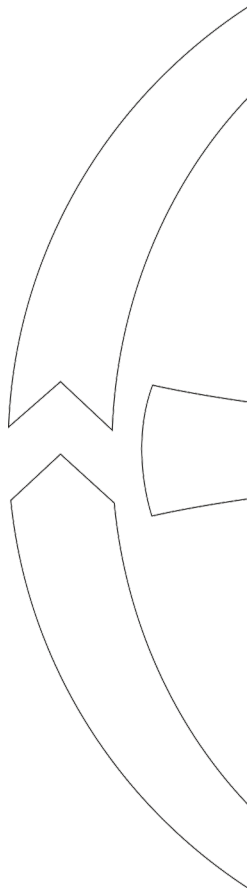
Vandselskaberne indgår i vidt omfang som medfinansierende part i aftaler omkring skovrejsning i regi af den grønne trepart. Vandselskabet bidrager med finansieringen mod, at der tinglyses en aftale (som servitut) på ejendommen om vilkår for blivende beskyttelse af arealet med henblik på sikring af grundvandet, f.eks. at arealet skal drives uden sprøjtning og gødskning. Vandselskaberne indgår heri med henblik på at sikre drikkevandet i dag og til de kommende generationer. DANVA har i den senere tid oplevet henvendelser om, at vejdirektoratet i forbindelse med større anlægsprojekter afviser, at tinglyste servitutter, har sikret vandselskabernes rettigheder/interesser, så de kan gøre krav på en kompensation. Dette er selvfølgelig noget som DANVA vil forfølge. Men vi rejser det også her, med en opfordring til, at der tages hånd herom i arbejdet med ekspropriationsprocessen for ikke at underminere den grønne trepart og skovrejsningsinitiativerne.

Vandselskabernes rettigheder

Vandselskaberne har en klar interesse i sager efter Miljøbeskyttelseslovens § 26 a (pålæg ift. pesticider og nitrat) og § 24 (påbud ift. beskyttelse af vandindvinding). Ikke blot fordi de beskytter de vandressourcer, som drikkevandsforsyningen afhænger af, men fordi erstatningerne til arealejerne/rådighedsindehaverne betales af vandselskaberne. Til trods herfor er vandselskabernes mulighed for at varetage deres interesse under processen ikke sikret. Systemet afspejler ikke, at vandselskaberne ikke længere er en del af kommunen, men er selvstændige ofte kommunalt ejede selskaber. DANVA mener, at der bør rettes op herpå, sådan at der i forhold til disse bestemmelser indføres en ret for vandselskaberne til at indbringe erstatningernes størrelse for taksationsmyndighederne, på samme vis som det i 2024 blev indført i forhold til BNBO ved miljøbeskyttelseslovens § 64e.

Ensartet praksis ift. erstatningerne for de boringsnære beskyttelsesområder

Der er stor forskel på håndteringen af beskyttelsen af BNBO-områder og en uens praksis i erstatningsfastsættelsen. Denne udfordring for beskyttelsen af drikkevandsinteresserne er

ikke afhjulpet med lovforslaget, hvor adskillige taksationskommissioner fortsat skal behandle erstatningens størrelse. DANVA efterlyser en ekspropriationsproces indenfor BNBO området, i højere grad kommer til at understøtte en ensartet praksis.

Synkronisering og præciseringer

Synkronisering mellem forsyningsarter

Der foreslås konsekvensrettelser i en lang række love. Dette gælder også lov om offentlige veje, herunder dennes § 77 stk.2.

I §77 stk. 2 er vandforsyningslovens § 37 og § 38 specifikt nævnt. Ekspropriationshjemler til forsyning findes imidlertid i en lang række love som f.eks. varmemforsyningslovens § 16, elsikkerhedslovens § 27 og gasforsyningslovens § 55. DANVA skal opfordre til synkronisering på forsyningsområdet, sådan at den specifikke angivelse fjernes.

DANVA skal opfordre til, at der i øvrigt præciseres yderligere i vejlovens § 77 stk. 2. Formuleringen om at gæsteprincippet ikke finder anvendelse "hvis andet er særligt bestemt ....." kan give anledning til unødige drøftelser af, hvad "særlig bestemt" knytter sig til. Dette er ikke ændret med lovforslaget. Udgangspunktet må være, jf. også Højesterets praksis fra 2022, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse, når der er tale om offentligretlige afgørelser herunder ekspropriationer. DANVA skal opfordre til, at dette kommer til at fremgå tydeligere af bestemmelsen. Sådan at det fremgår, at det lovbestemte gæsteprincip ikke finder anvendelse, hvis ledningen er lagt efter kendelse afsagt efter ekspropriationslovens afsnit II, eller hvis ledningen er lagt efter aftale, hvori fravigelsen er særlig bestemt.

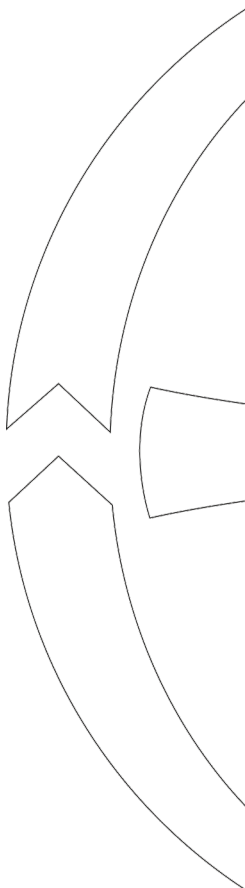
DANVA stiller sig som altid til rådighed for spørgsmål og dialog i forlængelse af vores høringssvar. DANVAs chefjurist Hannah Scheel Andersen kan kontaktes på hsa@danva.dk eller 87 93 35 62 og DANVAs fagleder på vand Dorte Skræm kan kontaktes på ds@danva.dk eller 87 93 35 71.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen

DANVA

Energinet
Tonne Kjærsvvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
17. november 2025

Forfatter:
SGL

NOTAT

HØRINGSSVAR – EKSPROPRIATIONS-LOVPAKKE

Energinet takker for muligheden for at afgive bemærkninger til forslag til lov om ny ekspropriationsproceslov og lovforslag om lov om ændring af lov om offentlige veje m.v., jernbaneloven og forskellige love.

Energinet har gennemgået udkastet med fokus på de elementer, der har særlig betydning for Energinet, og har målrettet kommenteringen herefter.

Energinets bemærkninger

1.1 Ekspropriationsprocesloven

§ 4

Der opleves i stigende grad, at lodsejerne modsætter sig gennemførslen af de forberedende undersøgelser, selvom de efter loven fastsatte varslingsfrister er overholdt.

Energinet må som anlægsmyndighed skaffe sig adgang ved en umiddelbar fagedforretning.

Der er stor forskel på sagsbehandlingstiden, og det medfører dels øget sagsbyrde ved retterne samt potentielle forsinkelser i anlægsprojektet, hvor gennemførslen af de forberedende undersøgelser er afgørende for den videre projektering.

Energinet foreslår i denne forbindelse, at det ved bestemmelsen eller bestemmelsens forarbejder indskræpes, at anlægsmyndigheden mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til en privat ejendom med henblik på at foretage de nævnte undersøgelser.

Det kunne også eksemplificeres, hvad de forberedende undersøgelser helt konkret *kan* indebære. Det fremgår allerede, at anlægsmyndigheden i medfør af disse bestemmelser kan foretage nødvendige opmålinger, afmærkninger, nivellementer og andre tekniske forarbejder og undersøgelser. Det kunne eventuelt eksemplificeres, at undersøgelserne bl.a. kan indebære, at der udføres målinger og jordoverkørsel med specialfremstillet slæde, prøve- og trykboringer, udgravning af søgerender, klargøring til brug for undersøgelser, herunder udlægning af køreplader m.v.

§ 42

Energinet har noteret sig, at der vil blive fastsat bekendtgørelse herom. Energinet skal indhente tilladelse efter § 4 i lov om Energinet, når gas- og eltransmissionsnettet skal udbygges. Bestemmelsen medfører, at visse større projekter og indmeldelser af større projekter kræver godkendelse. Bestemmelsen medvirker til at sikre bedre rammer for politisk inddragelse samt at investeringerne baseres på et samfundsøkonomisk grundlag og på el- og gastransmissionsnettets udviklingsbehov. For at kunne give et retvisende billede af budgettet for de konkrete projekter, er der også et behov for at inddrage forhold som udgifter i forbindelse med ekspropriations- og taksationsprocessen. Derfor må der også redegøres for, hvorledes det historiske aktivitetsniveau fastsættes, herunder om det er på baggrund af forretningsdage, protokolsider m.v.

1.2 Lovforslag om lov om ændring af lov om offentlige veje m.v., jernbaneloven og forskellige love

§ 17, nr. 4 og nr. 17

Det bemærkes, at der ved lovforslaget fastsættes en anden ramme for ekstensionsbetragtninger på vej- og baneområdet, hvor der ud over reglerne i den foreslåede ekspropriationsprocesslovs § 3, skal gælde, at der kan tages højde for værditabsbetragtninger m.v. for så vidt, angår vej- og baneanlæg.

Det må anses for uhensigtsmæssigt, at der gælder forskellige regler/vurderingstemaer på tværs af anlæg, idet ekspropriations- og taksationsmyndighederne vil skulle vurdere spørgsmålet forskelligt alt efter om der er tale om et vej- eller jernbaneanlæg eller f.eks. en højspændingsstation, selvom generne er sammenlignelige. Når rammerne udvides ét sted, indsnævrer det også skønnet efter den almindelige bestemmelse i ekspropriationsprocesslovens § 3 (nuværende § 16).

Hvis nærværende høringssvar giver anledning til spørgsmål eller noget ønskes uddybet, kan Energinet kontaktes på myndighed@energinet.dk

Med venlig hilsen

Sisse Guldager Larsen
Energinet Myndighedsenheden